

Formatervezés és reumatológia

Példamutató kezdeményezés, hogy a Pfizer Kft. támogatásával pályázatot hirdettek a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) formatervezői szakos hallgató számára olyan használati tárgyak tervezésére, melyek a reumatoid arthritisben (RA)

szenvedők hétköznapi életét könnyítik meg.

RA-ban elsősorban a kéz kis ízületei károsodnak, s így a hétköznapi élet legegyszerűbb mozdulatai is fájdalmassá, nehezítetté, olykor lehetetlenné válnak. Egy zár kinyitása kulccsal, egy műanyag palack kupakjának lecsavarása vagy akár egy szelet kenyér leszélése, mindegyik olyan művelet, amelyeket egy RA-ban szenvedő betegnek nagyon nehéz elvégezni. Ezt a nap, mint nap megismétlődő küzdelmet hivatottak enyhíteni azok a segédeszközök, melyeket összefoglalóan „életvitelt megkönnyítő eszközöknek” nevezünk. Egy kis részük már ma is hozzáférhető, sőt társadalombiztosítási támogatást is kapnak. Ilyen eszközök például a fürdőkádülöke vagy a különböző kapaszkodók. Azonban a hétköznapi élet más területeit megkönnyítő eszközök Magyarországon nincsenek forgalomban. Bár külföldön néhány országban ezek is elérhetők, rendkívül magas áruk elérhetetlenné teszi őket a hazai betegek számára.

A MOME Line Design műhelye igyekszik megismertetni az egyetem hallgatóit a való világ megoldandó kérdéseivel, s arra biztatja őket, hogy ezekre keressenek választ.

Példamutató a pályázat lebonyolítása is. A pályázatra jelentkezők részére dr. Ortutay Judit, a Magyar Reumabetegek Egyesületének elnöke tartott ismertetőt a betegségről, majd a pályázóknak módjuk volt beszélgetni RA-ban szenvedő betegekkel. Ezt követően a 2-3 fős csapatok felkészítő tanár segítségével készítették el a pályamunkájukat. A pályázat első lépése az volt, hogy koncepcionálisan meg kellett fogalmazniuk azt a problémát, amelyet a betegekkel beszélgetve, a legfontosabbnak gondolnak. Ezt követte a megoldást segítő eszköz megtervezése

majd a tárgy próbaváltozatának elkészítése.

A hallgatók 5 pályaművet készítettek el. 2 csapat multifunkciós eszközt, 1-1 csapat adott funkciót segítő eszközt tervezett. A célok megfogalmazása is tanulságos, szinte valamenyny pályázó olyan eszközöket

szerveztett, amellyel a betegek társadalmi részvétele kiteljesedhet, nem szorulnak mások segítségére, az eszközök segítségével nem lesznek „csökkent” értékű polgárok.

A pályázatot formatervezőkből és orvosokból álló zsűri 2011. május 17-én bírálta el, a pályaművek nyilvános – közönség előtt zajló – bemutatóját követően. Az első díjat egy olyan multifunkciós eszköz nyerte el, amelyre különböző kiegészítőket csatolva egy készülékcsalád alakítható ki. A már elkészült kiegészítők az üvegnyitó eszköz, a nyeles eszközök megfogását könnyítő eszköz és a falra szerelve kapaszkodóként használható kiegészítő (1. ábra). A „Handygrip” eszközt Szabó Ede, Bálint Gábor és Söjtöry Szabolcs elsőéves hallgatók tervezték.

A másik multifunkciós eszköz, amely egy megvastagított nyelvű sörnyítőhöz hasonlít, alkalmas arra, hogy a hétköznapi tárgyakat (kés, ceruza, kulcs stb.) az erre kialakított speciális nyelvébe helyezve, használatuk a beteg számára is egyszerűvé váljon.

Az egyedi eszközök közül egy eszköz a gyógyszerek bevitelét, egy másik eszköz a konnektorból a villanyvezeték dugóját segíti könnyen eltávolítani, és végül egy segédeszköz az aprópénz tárolását és könnyű kezelését teszi lehetővé.

A fenti eszközök, többezres sorozatot feltételezve, 1-2 ezer forintért elkészíthetők, ehhez azonban gyártó kerestetik. A pályázatnak jó sajtóvisszhangja volt, így remélhető, hogy akad majd gyártó valamelyik pályaműre, ezzel is megkönnyítve a mozgásukban korlátozott emberek hétköznapi életét.

DR. GÉHER PÁL
reumatológus, Budapest